

Statisztikai tájékoztató

Hajdú-Bihar megye, 2012/4

Tartalom

Összefoglalás	2
Demográfiai helyzet	3
Munkaerőpiac	3
Gazdasági szervezetek	6
Beruházás	7
Mezőgazdaság	8
Ipar	9
Építőipar	11
Lakásépítés	12
Turizmus	13
Közúti közlekedési balesetek.....	15
Bűncselekmények	16

További információk, adatok (linkek)

Elérhetőségek

Összefoglalás

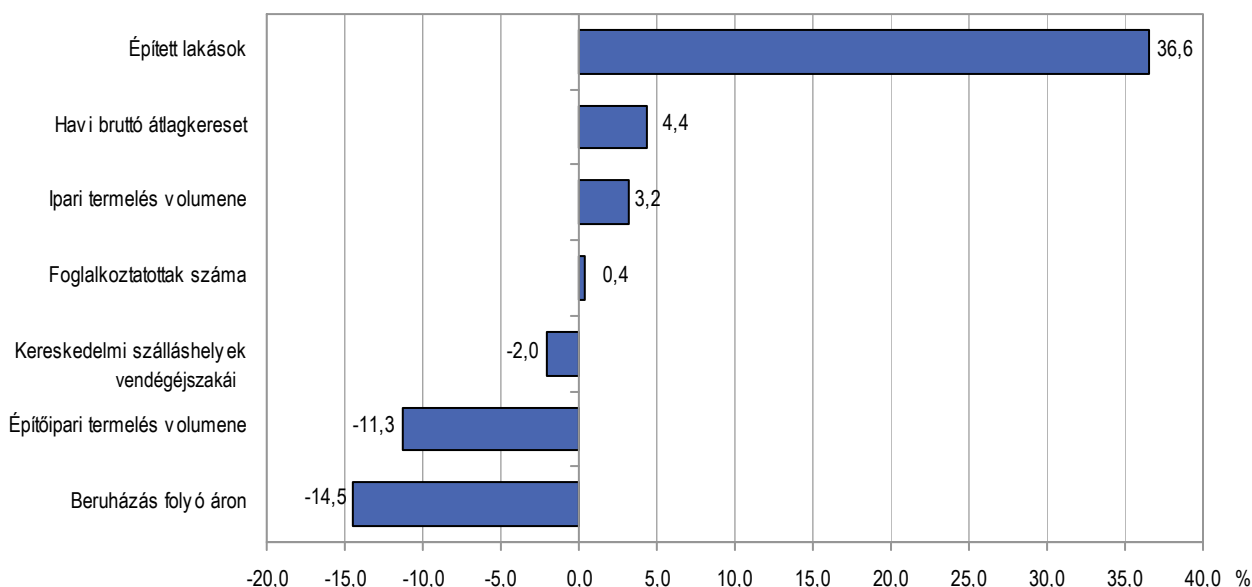
Előzetes adatok szerint Hajdú-Bihar megye népességének természetes fogyása 2012-ben az egy évvel korábbinál nagyobb ütemű volt a halálozások emelkedő számából adódóan, stagnáló születésszám mellett.

A KSH munkaerő-felmérése alapján 2012 IV. negyedévében nőtt a munkanélküliek száma, és a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat munkaügyi kirendeltségein is az egy évvel korábbinál több álláskeresőt tartottak nyilván a decemberi zárónapon. A KSH intézményi adatgyűjtésének megfigyelési körébe tartozó szervezetek alkalmazottainak összetételében megfigyelhető a kiszélesedő közfoglalkoztatás hatása. A közfoglalkoztatás bővülése szerepet játszik a költségvetési szféra havi bruttó átlagkeresetének 2012. évi csökkenésében is, miközben a versenyszféra keresetei nőttek az egy évvel korábbihoz képest.

A gazdasági teljesítményt befolyásoló tényezők közül a megyei székhelyű gazdasági szervezetek beruházásainak folyó áron számba vett teljesítménye elmaradt a 2011. évitől.

1. ábra

Fontosabb megyei gazdasági jelzőszámok változása, 2012
(az előző évhez képest)

A gazdasági ágak közül a mezőgazdaság növénytermesztési ágazatában a fontosabb növények terméseredményei elmaradtak az egy évvel korábitól, és a búza, a kukorica, valamint a lucernaszéna fajlagos hozama a 2007–2011. évek átlagánál is lényegesen kedvezőtlenebb volt. A főbb haszonállatok állománya a 2012. december 1-jei felmérés szerint a sertés kivételével nőtt egy évvel korábbihoz viszonyítva. Teljesítmény-növekedést jeleznek a megye iparáról rendelkezésre álló 2012. évi információk az előző évihez képest, a kivétel bővüléséből eredően. Ugyanakkor a megyei székhelyű építőipari termelés csökkenése 2012-ben is folytatódott. Mindazonáltal a főként az ingatlanügyletek gazdasági ág teljesítményét alakító lakásépítések 2009 óta tartó mérséklődése megállt. A belföldi kereslet csökkenéséből eredően a megye kereskedelmi szálláshelyeinek 2012. évi vendégforgalma nem érte el az előző évit.

Folytatódott 2012-ben a személysérüléssel járó közúti balesetek több éve tartó csökkenése, és az egy évvel korábbinál kevesebb bűncselekmény vált ismertté a megyében.

Demográfiai helyzet

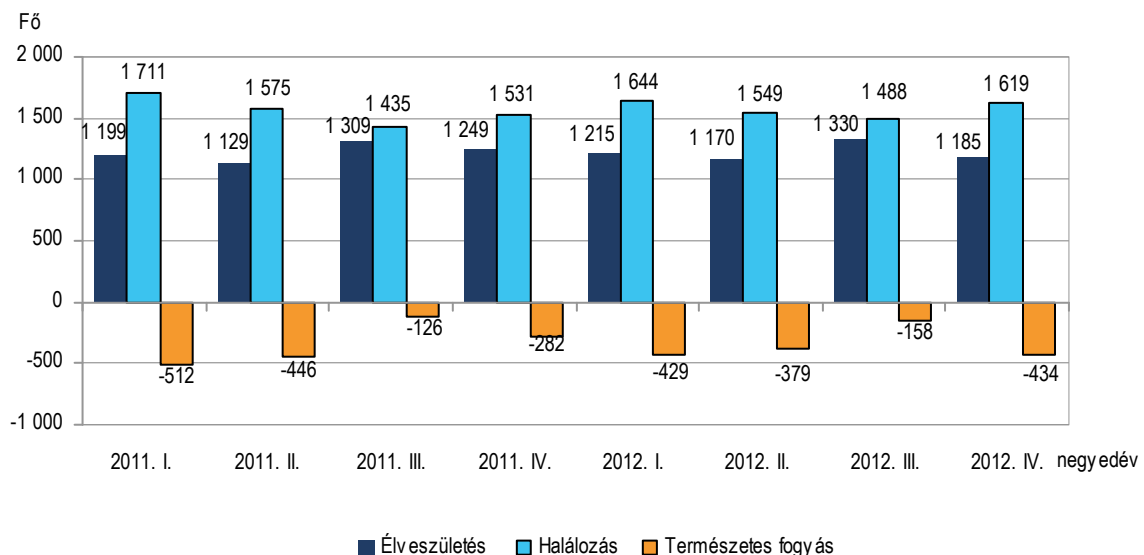
A születések csökkenő tendenciája a 2011. évi lassulás után 2012-ben megállt a megyében. Így 2012-ben 4900 gyermek született, lényegében ugyanannyi, mint 2011-ben. A halálozások száma (6300) ugyanebben az időszakban azonban közel 1 százalékkal növekedett. A változások eredőjeként a természetes fogyás üteme a korábbi évek mérséklődését követően 2,5%-kal fokozódott.

(Országosan 2,6%-kal emelkedett az élveszületések száma, ami a természetes fogyás lassulásában jelentős szerepet játszott.)

Mindazonáltal a természetes népmozgalmi folyamatok ezer lakosra vetített megyei arányszámai kedvezőbbek az országosnál, mind az élveszületések, mind a halálozások tekintetében. Így az ezer lakosra jutó természetes fogyás is mérsékeltebb (-2,6) volt az országosan jellemzőnél (-3,9). A megyék viszonylatában Pest és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéket követően Hajdú-Biharban volt a legalacsonyabb a természetes fogyás fajlagos mutatója.

2. ábra

Élveszületés, halálozás a megyében

Az ezer élveszületésre jutó csecsemőhalálozások száma a 2011. évi 4,3-ról 2,7-re mérséklődött, és lényegesen alacsonyabb volt az országosnál (4,9 ezrelék).

A megyében 2012. év folyamán 1850 pár kötött házasságot, 6,7%-kal több mint egy évvel korábban. Országosan szintén emelkedett (1,1%-kal) a házasságkötések száma.

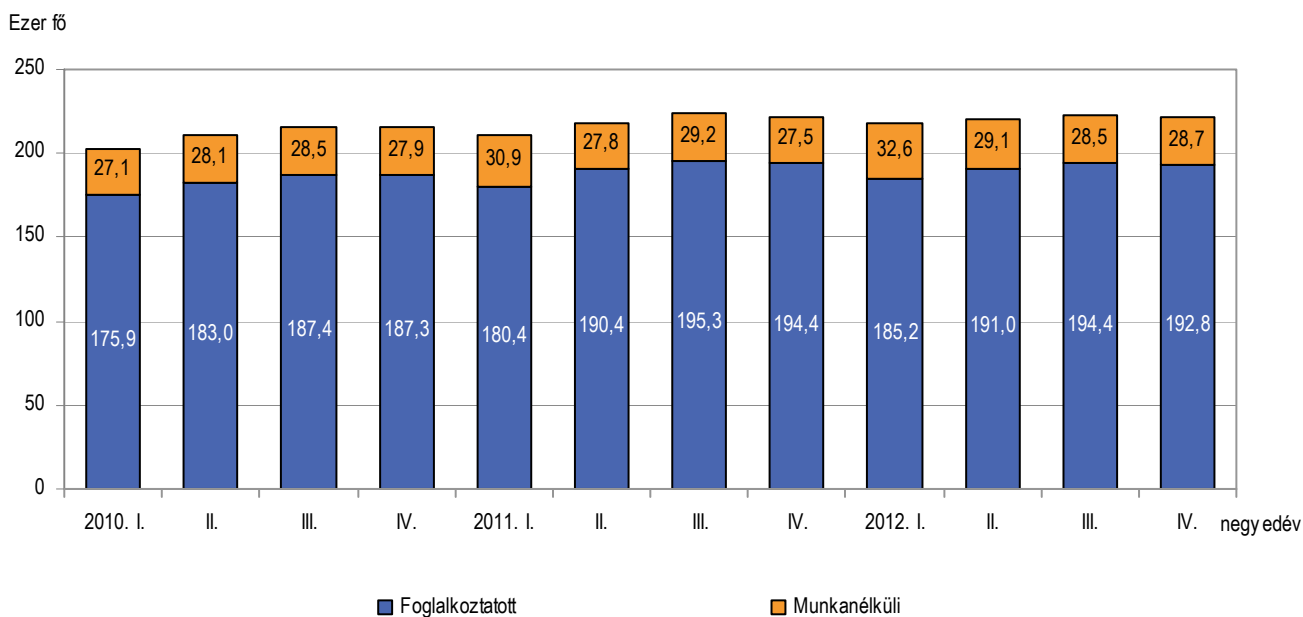
Munkaerőpiac

A Központi Statisztikai Hivatal **lakossági munkaerő-felmérése** alapján 2012 IV. negyedévében a Hajdú-Bihar megyei 15–74 éves népesség 53,9%-a, mintegy 222 ezer fő volt jelen a munkaerőpiacon foglalkoztatottként, vagy munkanélküliként. A megfigyelt időszakban a valamelyest mérséklődő foglalkoztatottság és a fokozódó munkanélküliség eredőjeként a népesség gazdasági aktivitása az előző év azonos időszaki szinten maradt. A IV. negyedévben a felmérés fogalmi meghatározása szerint átlagosan 193 ezer fő számított foglalkoztatottnak, a

15–74 éves népesség 46,9%-a. (Országosan a foglalkoztatási ráta a megyeinél magasabb, 51,1% volt).

3. ábra

A gazdaságilag aktívák száma a megyében

Ugyanakkor a munkanélküliek száma 4,5%-kal bővült, és átlagosan 28,7 ezer főt tett ki, a gazdaságilag aktív népesség 13,0%-át. (Országosan 10,7%-os volt a munkanélküliségi ráta.)

Az **intézményi adatgyűjtés** alapján Hajdú-Bihar megyében 2012-ben a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál, létszámtól függetlenül a költségvetési és társadalombiztosítási intézményeknél, illetve a megfigyelt nonprofit szervezeteknél átlagosan mintegy 113 ezer fő állt alkalmazásban. Ezen belül 68 ezer főt a versenyszférában, 37 ezer főt költségvetési szerveknél alkalmaztak. A versenyszférában 0,6%-kal kevesebben, a költségvetési szerveknél pedig 3,8%-kal többen álltak alkalmazásban, mint 2011-ben. A költségvetési szervek létszám-bővülése a közfoglalkoztatás kiszélesedésével magyarázható, amely döntően a fizikai foglalkozásúakat érintette. A szellemi munkakörben dolgozók száma a közszférában mintegy 3%-kal visszaesett.

A vállalkozói szféra létszámcsökkenésében jelentős szerepe van az ipari ágazati létszám 2,1%-os szűkülésének.

A vizsgált időszakban a megyében 14 ezer fő dolgozott részmunkaidőben. Számuk 2011-hez képest 14%-kal csökkent, így az alkalmazottakon belüli arányuk 12%-ra esett vissza.

Alkalmazásban állók a megyében, 2012

Állománycsoport	Összesen	Ebből	
		versenyszféra	költségvetés
Fő			
Fizikai foglalkozású	64 233	46 852	13 377
Szellemi foglalkozású	48 574	21 039	24 091
Összesen	112 807	67 891	37 468
Előző év=100,0			
Fizikai foglalkozású	102,3	99,2	118,7
Szellemi foglalkozású	98,8	99,8	97,0
Összesen	100,8	99,4	103,8

A munkaerő-piaci helyzet más irányú megközelítéséhez a **Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat nyilvántartott álláskeresőkre** vonatkozó adatai nyújtanak információt. E szerint Hajdú-Bihar megyében 2012. december végén mintegy 46 ezer álláskeresőt tartottak nyilván, 1600 fővel (3,7%-kal) többet, mint egy évvel korábban. A regisztrált állományon belül 5900 főt pályakezdőként jegyeztek, akik száma az átlagosnál jóval nagyobb ütemben (22%-kal) bővült. Az átlagosnál szintén intenzívebb (5,4%-os) emelkedés jellemezte a nyilvántartott álláskereső nőket, akik a regisztráltak mintegy felét tették ki. A fiatal (25 év alatti) álláskeresők száma az állomány egészére jellemzőnél szintén nagyobb ütemben (5,7%-kal) emelkedett.

Az álláskeresők kevesebb mint fele (47%-a) jogosult valamilyen típusú ellátásra. Az ellátottak száma (21 900 fő) mintegy tizedével maradt el az egy évvel korábitól, összefüggésben a jogosultság megállapításának, illetve a támogatás folyósításának 2011 szeptemberétől megváltozott feltételeivel. A vizsgált időpontban 3800 fő álláskeresési járadékban, további 530 fő álláskeresési segélyben, illetve 17 600 fő szociális ellátásban részesült. A járadékosok száma kétötödével, a segélyezetteké tizedével csökkent, a szociális ellátásban részesülőké pedig 1,8%-kal bővült az egy évvel korábbihoz képest.

A megyében 2012. december végén 3360 munkahely várt közvetítésre, 5,9%-kal kevesebb, mint az előző év végén. Egy álláshelyre 13–14 álláskereső jutott.

Hajdú-Bihar megyében 2012-ben a teljes munkaidőben foglalkoztatottak **havi bruttó átlagkeresete** 185 ezer forintot tett ki, ezen belül a szellemi foglalkozásúaké átlagosan 241 ezer forintot, a fizikaiaké pedig 138 ezer forintot. A bruttó átlagkereset összességében 4,4%-kal haladta meg az előző évit. A versenyszféra alkalmazottainak keresete az átlagot jelentősen meghaladóan, 9,3%-kal emelkedett, a költségvetési szerveknél dolgozóké ugyanakkor 4,6%-kal visszaesett, ami elsősorban az alacsonyabb keresetű közfoglalkoztatottak részarányának növekedésével magyarázható. A szellemi foglalkozásúak keresete az iparban volt a legmagasabb (337 ezer forint), ami mintegy kétszerese a legalacsonyabbnak számító szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (166 ezer forint), illetve a humán-egészségügyi, szociális ellátás (175 ezer forint) ágak szellemi foglalkoztatottjai keresetének. Az átlagosnál továbbra is lényegesen kedvezőbb fizetéssel rendelkeztek a pénzügyi, biztosítási tevékenység területén dolgozó szellemi foglalkozásúak. A fizikai foglalkozásúak az információ, kommunikáció ágban kerestek legtöbbször (152 ezer forintot), és – a szellemiekhez hasonlóan – a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágban a legkevesebbet (112 ezer forintot). A hajdú-bihari alkalmazottak bruttó keresetszínvonala összességében 17%-kal alacsonyabb volt az országosan jellemzőnél.

Az egyéb kereseti elemeket – mint például az étkezési, munkába járási, lakhatási költségtérítés – is figyelembe véve a megyében alkalmazásban állók 2012-ben átlagosan havi bruttó 193 ezer forintos **munkajövedelemmel** rendelkeztek, amely 2,9%-kal volt

magasabb a 2011. évinél. A kereseten felüli, úgynevezett egyéb munkajövedelmek az összes jövedelem 4,2%-át tették ki.

Az alkalmazottak havi bruttó átlagkeresete alapján a családi kedvezmények figyelembe vétele nélkül 120 ezer forint **nettó kereseti átlag** számítható. A szellemi foglalkozásúak havonta átlagosan 156 ezer forintot, a fizikai foglalkozásúak pedig mintegy 90 ezer forintot vihettek haza. A nettó kereseti átlag nominálisan lényegében az előző évi szinten maradt a megyében.

Gazdasági szervezetek

2012. december 31-én Hajdú-Bihar megyei székhellyel 99 ezer gazdasági szervezetet tartottak nyilván, 2,0%-kal többet, mint egy évvel korábban. A növekedést döntően a vállalkozások számának 2,1%-os emelkedése okozta, amiben mind az egyéni, mind a társas vállalkozások számának bővülése szerepet játszott. Emellett (0,5%-kal) a nonprofit szervezetek köre is bővült, költségvetési és társadalombiztosítási szervből ugyanakkor 3,5%-kal kevesebb szerepelt a gazdasági szervezetek regiszterében, mint az előző év azonos időpontjában. Így a megye gazdasági szervezeteinek 94%-át a vállalkozások, 5%-át a nonprofit szervezetek adták, a költségvetési és társadalombiztosítási szervek pedig 1% alatti részarányt képviseltek.

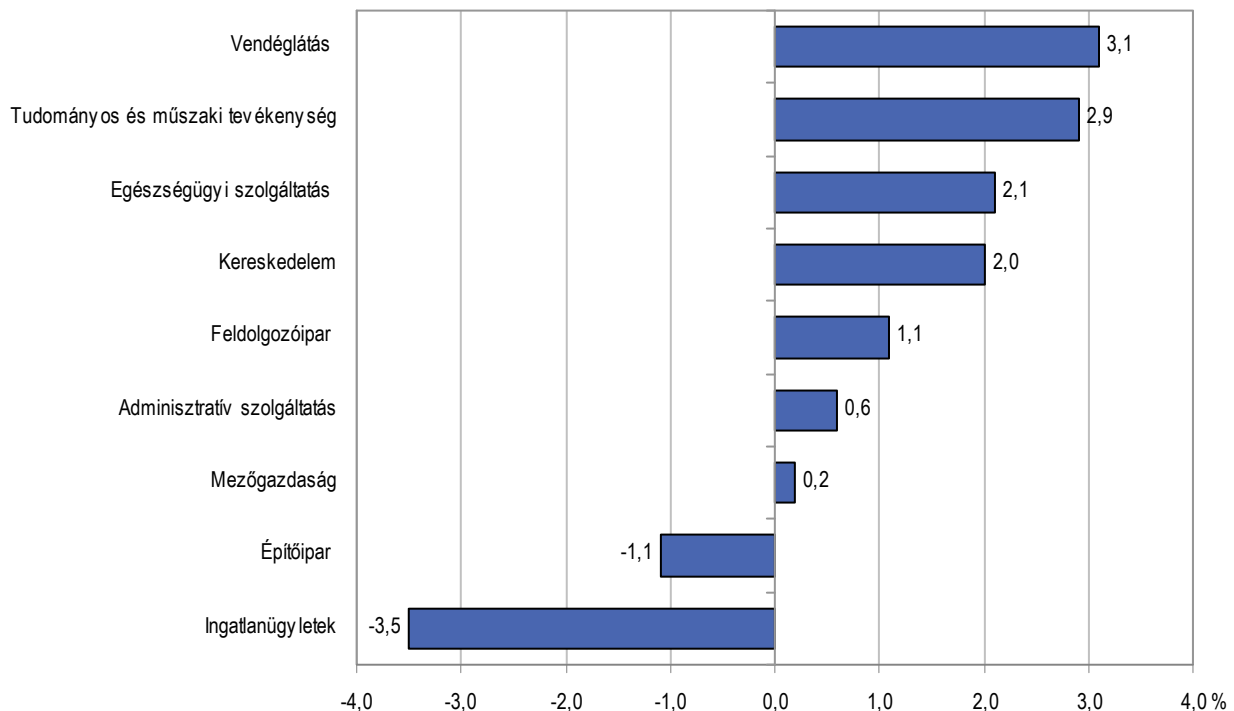
A megyei székhellyel rendelkező 93 ezer nyereségérdekeltségű szervezet 77%-át egyéni, 23%-át társas vállalkozásként jegyezték. (Országosan a társas vállalkozások a megyeinél nagyobb, 36%-os részarányt képviseltek.)

A 72 ezer egyéni vállalkozás mindössze 27%-át adták az egyéni vállalkozói nyilvántartásba vételre kötelezettek, és számuk 3,0%-kal csökkent 2011. december 31-éhez képest. Az egyéniek nagyobb részét (73%-át) az adószámmal rendelkező magánszemélyek (többségében őstermelők) és az egyéb önálló vállalkozások jelentették, melyeknél összességében 5,2%-os bővülés történt. A munkavégzés jellege szerint az egyéni vállalkozók negytedede mellékfoglalkozásban, három-háromtizede pedig főfoglalkozásban, illetve nyugdíj mellett folytatta tevékenységét.

A társas vállalkozások száma az alacsonyabb létszám-kategóriákban bővült, miközben a 20 fő felettiéknél összességében 5,1%-kal visszaesett. A vállalkozási formák tekintetében továbbra is az évek óta tartó, országosan is jellemző folyamatok tapasztalhatók. Folytatódott a korlátolt felelősségű társaságok gyakoriságának növekedése és ezzel egyidejűleg a betéti társaságok számának csökkenése. Így a megye mintegy 22 ezer társas vállalkozásának növekvő részét, 67%-át korlátolt felelősségű társaságként, csökkenő hányadát, 30%-át betéti társaságként jegyezték. A szövetkezetek és a részvénytársaságok 1–1%-os, a többi társas vállalkozási forma pedig 2%-os részarányt képviselt.

Főtevékenység szerint vizsgálva a társas vállalkozások száma a nemzetgazdasági ágak többségében felülmúlta az egy évvel korábbit. A legjelentősebb súlyt képviselő ágazatok közül a kereskedelemben 2,0%-kal, a tudományos és műszaki tevékenység ágban 2,9%-kal, a feldolgozóiparban pedig 1,1%-kal bővült a nyereségorientált gazdasági szervezetek száma, ugyanakkor az építőiparban 1,1%-kal kevesebb vállalkozást tartottak nyilván. A megye sajátos gazdasági szerkezetét jelzi, hogy az országosnál magasabb a termelő ágakban (különösen a mezőgazdaságban) bejegyzett társas vállalkozások súlya, és ezzel egyidejűleg alacsonyabb a szolgáltató szektor részaránya.

**A megyei székhelyű társas vállalkozások számának változása nemzetgazdasági áganként
2012. december 31.**
(az előző év azonos időpontjához képest)

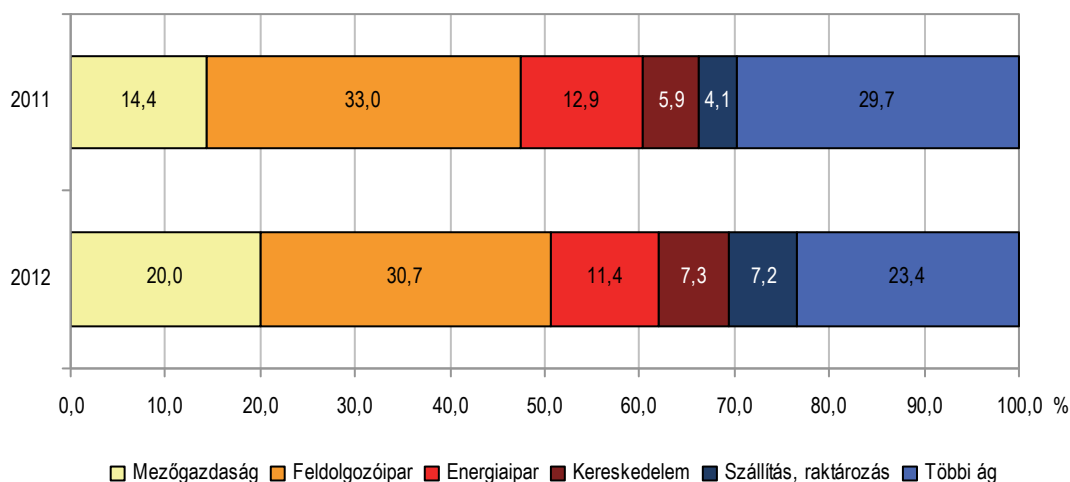

Hajdú-Bihar megyében az ezer lakosra jutó vállalkozások száma (174) meghaladta az országos átlagot (168), ami a jelentős számú egyéni vállalkozás jelenlétéből adódik. A megyében az egyéni vállalkozások elterjedtsége (133) ugyanis csaknem ötödével múlta felül az országosan jellemző szintet (107), miközben a társas vállalkozások ezer lakosra jutó száma (41) mindössze az átlagos (60) kétharmadát tette ki.

Beruházás

A megfigyelt Hajdú-Bihar megyei székhelyű szervezetek beruházásainak nagysága 2008 óta évről évre növekvő tendenciát mutatott folyó áron. 2012-ben azonban a megvalósított fejlesztések értéke nominálisan jelentősen (14,5%-kal) elmaradt az előző évitől, és 125,4 milliárd forintot tett ki. Ezen belül legnagyobb mértékben (mintegy negyedével) az épületek és egyéb építmények teljesítményértéke csökkent, a gép- és berendezések investíciói ennél kisebb mértékben (7,6%-kal) mérséklődtek. Az egyéb célra (ültetvény, erdő, tenyész- és igasállat, föld, telek stb. beszerzésére) fordított fejlesztések ugyanakkor 2,5%-kal növekedtek 2011-hez képest. Így anyagi-műszaki összetételét tekintve a beruházások legnagyobb részét (53%-át) a gépek, berendezések, járművek beszerzéséhez, létesítéséhez, felújításához kapcsolódó kiadások jelentették, az épületek és egyéb építmények építése pedig 42%-os részarányt képviselt. (A beruházások fennmaradó 4,9%-át egyéb célra fordították.)

A megyei beruházási teljesítményérték megoszlása főbb nemzetgazdasági áganként*

*A megfigyelt megyei székhelyű gazdasági szervezetek adatai (lásd Módszertan).

A nemzetgazdasági ágak többségében csökkent a beruházások értéke 2011-hez képest. A termelő ágak közül csupán a mezőgazdaságban növekedtek a fejlesztési összegek (19%-kal), ahol az összes investíció ötöde realizálódott. A beruházásokból legnagyobb súlyt (31%) képviselő feldolgozóipar teljesítményértéke ugyanakkor ötödével visszaesett, mivel az épületberuházások ezen ágban a felére csökkentek. Az energiaipar fejlesztései az előző évi hálózatfejlesztések befejezésével összefüggésben negyedével csökkentek, így részesedése 11%-ra esett vissza. Az építőipari investíciók tovább szűkültek (15%-kal), és szerepvállalásuk a beruházásokon belül mindössze 1,4%-ot tett ki. A szolgáltató ágak közül legmagasabb súlyt (7,3%) képviselő kereskedelem, javítás ágban a beruházások értéke az előző évit folyó áron 5,3%-kal haladta meg. Az előbbinél alig kisebb súlyú szállítás, raktározás ágban ennél nagyobb mértékben (1,5-szeresére) bővültek az investíciók a jelentős épület, illetve gép- és berendezés beruházásoknak köszönhetően. Az ugyancsak nagyobb, 6,3%-os részarányt képviselő oktatás területén – a széles körű intézménybővítések, -felújítások lezárulásával – felével kevesebbet fordítottak fejlesztésekre, mint az előző évben.

Mezőgazdaság

A megye mezőgazdaságának növénytermesztési ágazatában 2012-ben valamennyi fontosabb növénykultúra egy hektárra vetített terméseredménye elmaradt az előző évitől. Közülük a búza, a kukorica és a lucernaszéna fajlagos hozama a 2007–2011. évek átlagánál is lényegesen kedvezőtlenebb volt. Mindazonáltal a megye meghatározó szántóföldi növényeinek termésátlaga – a repce kivételével – az országosan jellemzőnél rendre magasabb volt.

A megyében a legnagyobb (116,7 ezer hektár) területen termesztett kukoricát 2012-ben az előző évinél 1,9%-kal nagyobb területről takarították be. A betakarított termés mennyisége ugyanakkor közel negyedével visszaesett. Így az 5,2 tonnás átlagos hozam az előző évinél 25%-kal, a 2007–2011. évek átlagánál pedig 23%-kal volt alacsonyabb, többnyire a kedvezőtlen időjárással összefüggésben. A kukorica országos termésátlaga (4 ezer tonna) még ennél is nagyobb mértékben (39%-kal) csökkent, és jóval alatta maradt a hajdú-biharinak. Búza 8,7%-kal nagyobb területről került a magtárakba, mint egy évvel korábban. A betakarított

összes termésmennyisége lényegében stagnált, így a 4,1 ezer tonnás átlagos hozam 7,3%-kal elmaradt az előző évitől, és hasonló volt a 2007–2011. évek átlagához.

2. tábla

Fontosabb növények megyei terméseredményei

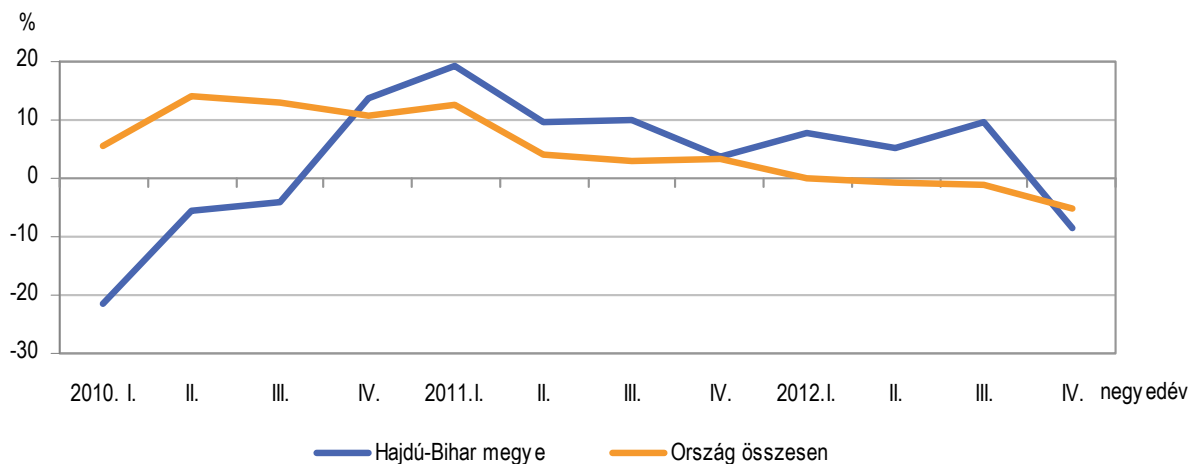
Növény	Betakarított terület, ha	Betakarított összes termés, tonna	Termésátlag, kg/ha	
			2012	2007–2011. évek átlaga
Búza	65 418	266 844	4 080	4 098
Kukorica	116 748	606 503	5 190	6 697
Cukorrépa	1271	66 176	52 070	49 498
Napraforgó	42 318	111 635	2 640	2 490
Repce	2 245	4 750	2 120	2 099
Burgonya	1 511	49 278	32 610	31 635
Lucernaszéna	9 873	39 295	3 980	5 322

A 2012. december 1-jei állatszámítás adatai alapján a megye szarvasmarha-állománya 90 ezerre tehető, ami 6 ezres egyedszám bővülést jelentett az egy évvel korábbihoz képest. Az anyaállatok száma ezerrel gyarapodott, így az állomány közel felét, 43 ezret tettek ki, ami további bővülését vetíti előre. Sertésből 502 ezret számláltak, amely az állomány 2,3%-os fogyását mutatta. Ezen belül az anyakocák száma 34 ezer volt, ezerrel kevesebb, mint egy évvel korábban. Ugyanakkor a juhállomány jelentősen gyarapodott. 2012. december 1-én 226 ezret vettek számba, ötödével többet, mint egy évvel korábban. Jelentősen bővült a tyúkfélék száma is. 2012. december 1-én az egy évvel korábbinál mintegy 950 ezerrel több, összesen 4 448 ezer tyúkfélét számláltak a megye gazdálkodóinál. Az egyéb kishaszonállatok (a liba, a kacska, a házinyúl) állománya szintén bővült.

Ipar

Hajdú-Bihar megye ipari termelésének a gazdasági válságot követő növekedése 2012-ben javarészt folytatódott. A legalább öt főt foglalkoztató ipari vállalkozások megyei telephelyeinek produktuma összehasonlítva áron számítva 3,2%-kal meghaladta az előző évi szintet. Országosan ezzel egyidejűleg 1,7%-kal csökkent az ipari termelés. A megyei bővülés a III. negyedévig tartó (az egyes negyedévekben 5–10%-kal) növekvő teljesítménynek köszönhető; az utolsó negyedévben azonban 8,6%-kal visszaesett az ipar produktuma az előző év azonos időszakához képest. (Legutóbb 2010 III. negyedévében csökkent az ipari termelés.) Az egy lakosra jutó megyei ipari termelési érték az országosnak kevesebb mint hattizedét tette ki.

Az ipari termelési volumen változása
(az előző év azonos időszakához képest)

A telephelyekét meghaladó mértékben (5,0%-kal) nőtt a megyei székhelyű, legalább 50 fős szervezetek produktuma az egy évvel korábbihoz képest. Értékesítési irányok szerint a növekedést az export (8,1%-os) bővülése indukálta, miközben a belföldi eladások (5,5%-kal) elmaradtak a 2011. évi szinttől.

A bővüléshez az ipari ágazatok többsége hozzájárult. Közülük átlag feletti ütemben emelkedett a gyógyszergyártás produktuma, amely a vegyi anyag, termék gyártása ágazattal együtt az ipari termelési érték harmadát állította elő. A javarészt belföldre értékesítő élelmiszeripar bővülése az előbbinél kisebb (2,8%-os) volt, és az ipari termelésből is szerényebb arányban, 17%-kal részesedett. Az előbbinél kisebb súlyú, kizárólag belföldre szolgáltatást nyújtó energiaipar teljesítménye szintén meghaladta a 2011. évit. A termelésből nagyobb részt képviselő ágazatok közül egyedül a gépipar teljesítménye mérséklődött (2,9%-kal), és az ipari produktum 23%-át adta. Az ipari termelés viszonylag kisebb szeletét (1–5%-át) adó ágazatok közül növekedést regisztráltak a ffeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység; a gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása; valamint az egyéb feldolgozóipar; ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása területén, ugyanakkor visszaesett a textilipar, valamint a fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása ágazat teljesítménye az egy évvel korábbihoz képest.

A megyei székhelyű közepes és nagyméretű ipari vállalkozásoknál 2012-ben átlagosan 19,7 ezren álltak alkalmazásban, 1,0%-kal többen, mint egy évvel korábban. A főbb ágazatok közül csak a textilipar és az élelmiszeripar létszáma csökkent. A termelékenység – egy alkalmazásban állóra jutó termelési értékkel mért – mutatója összehasonlító áron 4,0%-kal nőtt a 2011. évihez képest.

Az ipari értékesítés 2012. évi árszínvonala országosan 4,3%-kal volt magasabb az előző évinél. A növekedés a belföldi értékesítés árainak 5,3%-os és az export árszínvonal 3,6%-os emelkedéséből adódott. Az árszínvonal összességében az előző évihez hasonló ütemben nőtt.

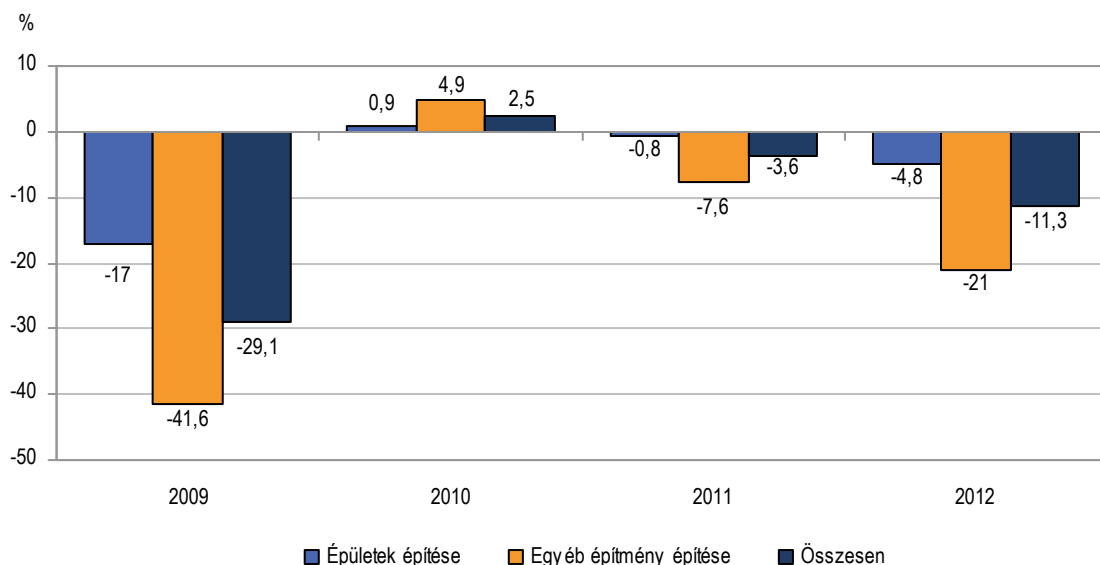
Építőipar

Magyarországon az építőipari recesszió már a globális gazdasági válságot megelőzően érezhető volt. A Hajdú-Bihar megyei székhelyű vállalkozások építőipari termelése (a 2004. és 2005. évi felfutást követően) 2006 óta csökkenő tendenciát mutat. 2012-ben – a legalább öt főt foglalkoztató, építőipari vállalkozások székhely szerinti adatai alapján – a megye építőiparának termelési volumene 11%-kal maradt el az előző évi alacsony bázistól. (Ugyanebben a szervezeti körben országosan 4,4%-os csökkenés történt.)

2012-ben a megyei építőipari termelési érték 41 milliárd forintot tett ki, amelynek 64%-át az épületek, 36%-át az egyéb építmények építése jelentette. A két építményfőcsoport közül az épületépítés volumene mérsékeltebben (4,8%-kal), az egyéb építményeken végzett munkáké pedig jelentősen (21%-kal) csökkent az előző évhez képest.

7. ábra

A megyei székhelyű építőipari termelési volumen változása építményfőcsoportonként*
(az előző évhez képest)

* A legalább 5 főt foglalkoztató, megyei székhelyű, építőiparba sorolt vállalkozások adatai.

Az év folyamán a vonatkozási körbe tartozó építőipari szervezetek 35 milliárd forint értékű munka elvégzésére kötöttek új szerződéseket, 21%-kal kevesebbre, mint az előző évben.

December 31-én az építőipari vállalkozások teljes szerződésállományának értéke 27 milliárd forintot tett ki, összehasonlítva áron 11%-kal többet, mint egy évvel korábban. Az összességében jelentős növekedés mögött az egyéb építmények építésére vonatkozó megállapodások több mint másfélszeres bővülése áll, miközben az épületek építésére kötött szerződésállomány csak kismértékben (1,6%-kal) emelkedett. Az érvényben lévő szerződések háromnegyede épületek, negyede pedig egyéb építmények építésére vonatkozott.

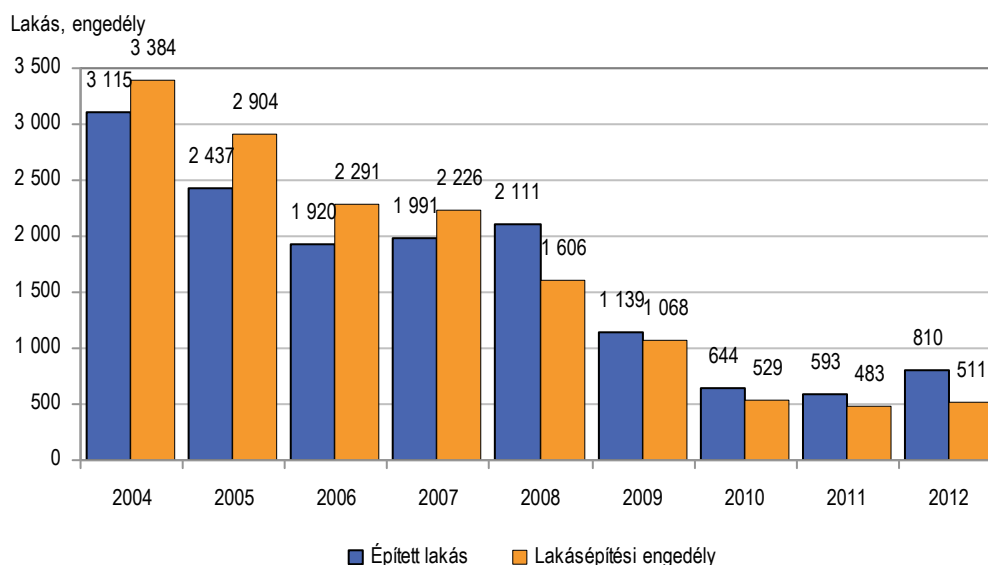
Az építőipar termelői árai országosan 1,9%-kal emelkedtek 2012-ben az előző évihez képest. Az épületek építése ágazatban 0,7, az egyéb építmények építése ágazatban 2,2, a legnagyobb súlyú, speciális szaképítés ágazatban pedig 2,4%-kal nőttek az árak.

Lakásépítés

Hajdú-Bihar megyében a lakásépítések száma az 1990-es évektől csúcspontnak számító 2004. évi követően – 2007 és 2008 kivételével – minden évben csökkent. A mélypontnak számító 2011. évi után 2012-ben a lakásépítések volumenében növekedés mutatkozott, amelyben néhány többszintes, többlakásos társasház I. negyedévi átadása játszott jelentős szerepet. Az átadott lakások száma (810) így az előző évi alacsony bázist több mint harmadával meghaladta. Országosan a megyeivel ellentétes irányú változás történt, és az új átadott lakások száma tovább csökkent (17%-kal). Az építések intenzitása (tízezer lakosra vetített száma) a megyében (15,1) jelentősen meghaladta mind az országos (10,6) mind a – Budapest és Pest megye nélkül számított – vidéki átlagot (8,8).

8. ábra

Az épített lakások és az építési engedélyek száma a megyében

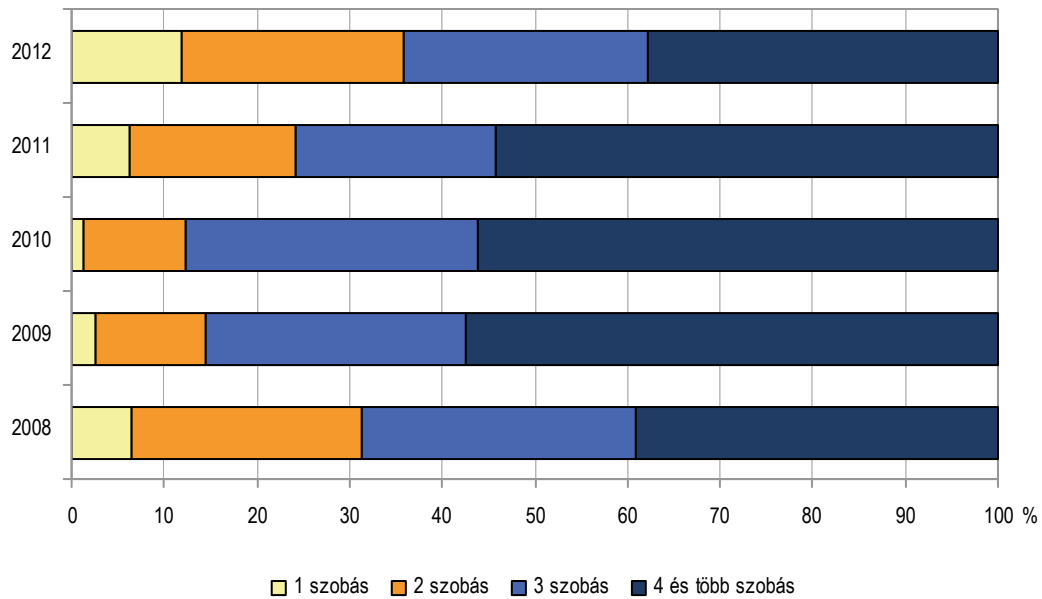

Település-típus szerint az év folyamán használatba vett lakások száma a megyeszékhelyen nőtt a legnagyobb mértékben (mintegy kétszeresére). A városokban ennél kisebb ütemű növekedés (11%-os), a községekben pedig (36%-os) csökkenés történt. Így a lakásépítések fele Debrecenben, 45%-a a városokban, 5%-uk a községekben realizálódott.

A használatba vett lakásokat közel azonos számban a vállalkozások és a természetes személyek építették, csupán 27 lakás épült az egyéb építetők beruházásában. 2011-hez képest a természetes személyek építetői tevékenysége mintegy ötödével csökkent, míg a vállalkozásoké 5,3-szeresére nőtt, a korábban már említett többszintes, többlakásos lakóépületek használatbavételével. Az egyéb építetők 2012-ben 19-cel több lakás építettek, ugyanakkor önkormányzati lakás használatbavételére az előző évvel ellentétben nem került sor.

Az építetői struktúra módosulásából adódóan változott a lakások építési cél szerinti megoszlása is. Míg 2011-ben a saját használatra épült lakások voltak túlsúlyban, addig 2012-ben az értékesítésre szánt lakások számának nagymértékű növekedésével közel azonos volt a két fő építési cél aránya. Mindezzel összhangban az új lakások nagyobb részét többszintes, többlakásos épületben vették használatba, és az építési formák változásával egyidejűleg csökkent az épített lakások átlagos alapterülete is, a 2011. évi 109-ről 89 m²-re. A lakások nagyobb hányadát (62%-át) három-, vagy annál kevesebb szobaszámúra tervezték.

Az épített lakások számának megoszlása szobaszám szerint a megyében

A Hajdú-Bihar megyei építési hatóságok 2012-ben 511 új lakás építésére adtak ki engedélyt, 5,8%-kal többre, mint egy évvel korábban. Az engedélyek hattizede a megyeszékhelyen, háromtizede a városokban, egytizede pedig a községekben épülő lakásokra vonatkozott. Országosan ugyanakkor (15%-kal) tovább csökkent a kiadott építési engedélyek száma.

A megyében 2012-ben 189 lakás szűnt meg, háromtizeddel kevesebb, mint az előző évben.

A lakásépítések és megszűnések egyenlegeként Hajdú-Bihar megye lakásállománya 2012-ben 621 lakással bővült.

Turizmus

Hajdú-Bihar megye kereskedelmi szálláshelyeinek forgalmát 2012-ben csökkenő belföldi, illetve enyhén növekvő külföldi kereslet jellemezte. Ezek eredményeképpen a vendégek száma összességében 3,4, a vendégéjszakáké 2,0%-kal mérséklődött az előző évhez képest. (Országosan ugyanakkor a vendégforgalom növekedett.) Az átlagos tartózkodási idő a megyében 3,2 éjszakát tett ki.

A vendégéjszakák alapján a vendégforgalom mintegy héttizedét adó belföldi vendégek száma 5,4%-kal, a vendégéjszakáiké 3,7%-kal csökkent.

Ugyanakkor a külföldi vendégek száma és vendégéjszakáiké is meghaladta az egy évvel korábbit (1,4, illetve 1,3%-kal). A három legjelentősebb küldő ország továbbra is Románia, Lengyelország és Németország voltak. A külföldi vendégéjszakák mintegy hattizede e három országból érkezőkhöz kötődött. Ugyanakkor 2011-hez képest mindhárom ország tekintetében mérséklődött a vendégéjszakák száma.

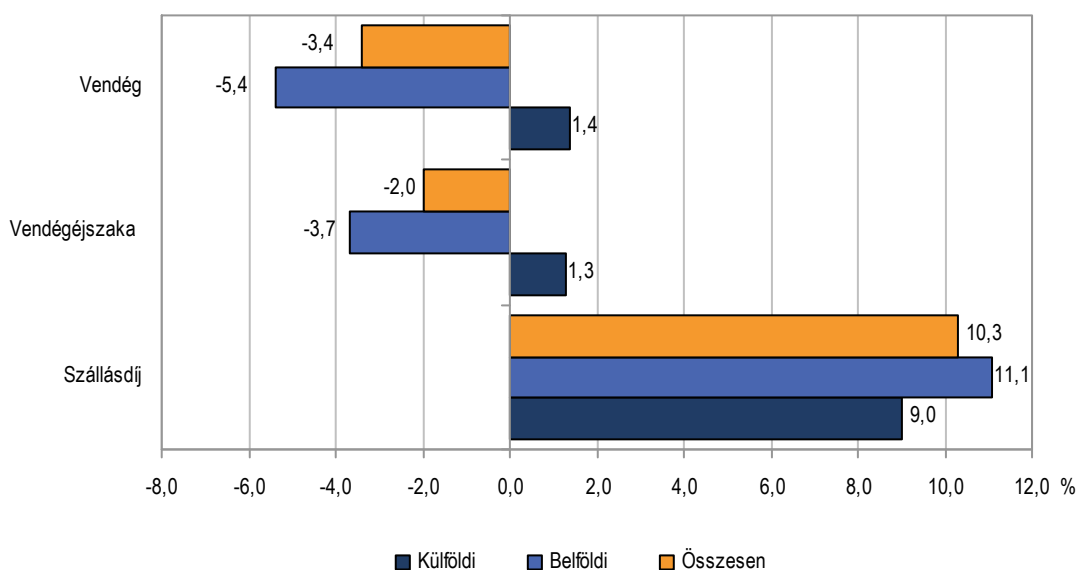
A kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalma a megyében, 2012

Megnevezés	Vendégek		Vendégéjszakák	
	száma	előző év =100,0	száma	előző év =100,0
Szálloda	247 857	102,9	799 716	103,6
Ebből: gyógyszálloda	97 652	89,0	353 640	88,5
wellness-szálloda	70 226	111,4	228 729	115,0
Panzió	28 548	74,0	63 410	73,0
Üdülőház	14 645	81,0	63 839	88,5
Közösségi szállás	11 979	68,9	26 925	59,5
Kemping	21 240	101,7	77 376	101,4
Összesen	324 269	96,6	1 031 266	98,0

Az egyes szálláshely-típusoknál eltérően alakult a forgalom. A szállodák iránti külföldi és belföldi kereslet egyaránt nőtt 2012-ben az előző évihez képest. Az összes vendégéjszákán belül így a szállodaiak az előző évinél is magasabb hányadot, 78%-ot képviseltek. A legkeresettebb szálloda-típusok a gyógy- és wellness-szállodák voltak, melyekben a szállodai vendégéjszakák 44, illetve 29%-a realizálódott. A gyógyszállodákban azonban mintegy tizedével csökkent, míg a wellness-szállodákban ugyanennyivel nőtt a vendégforgalom az előző évihez képest. A szállodáktól eltérően a panziókban negyedével csökkent a regisztrált vendégek, illetve vendégéjszakák száma. Az egyéb típusú szálláshelyeken (üdülőház, közösségi szállás, kemping) összességében ugyancsak visszaesett a vendégforgalom, és kizárólag a kempingekben volt némi növekedés a fokozódó belföldi kereslet hatására.

10. ábra

A megyei kereskedelmi szálláshelyek fontosabb adatainak változása, 2012 (az előző évhez képest)

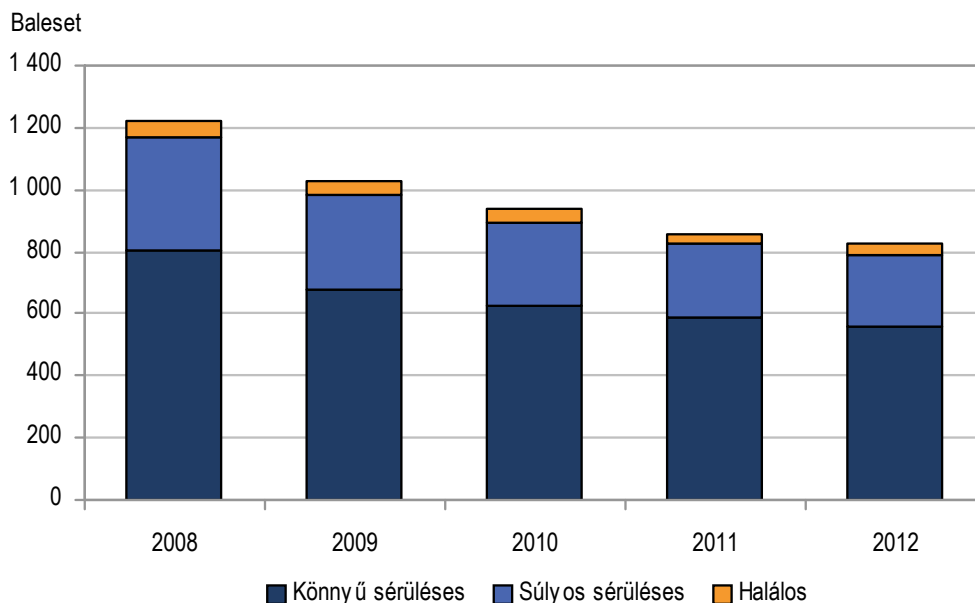
2012-ben a kereskedelmi szálláshelyek – az előző évinél folyó áron 4,5%-kal több – összesen 11 milliárd forint árbevételt értek el. Az összes bevétel mintegy fele szállásdíjból származott, melynek értéke folyó áron 10%-kal haladta meg az előző évit. A szállásdíjak 63%-át a belföldi vendégek fizették meg. A szállásdíjakért 234 millió forint értékben üdülési csekket, 684 millió forint értékben pedig SZÉP Kártyával fizettek, amely az elfogadó szálláshelyeken regisztrált szállásdíjak kevesebb, mint egytizedét, illetve negyedét jelentette.

Közúti közlekedési balesetek

A több éve tartó csökkenés folytatódásaként Hajdú-Bihar megye közútjain 2012-ben az egy évvel korábbinál 4,3%-kal kevesebb, 823 személysérüléssel közlekedési baleset történt. (Országosan is hasonlóan változott a balesetek száma.) 2012-ben Hajdú-Biharban regisztrálták az országban történt esetek 5,4%-át. A megyei balesetek nagyobb része – 559 eset – könnyű, 230 eset súlyos sérüléssel végződött, halálos áldozatot pedig 34 alkalommal követeltek, és mind a három típus esetszáma csökkent az előző évhez képest. A balesetekhez hasonlóan a közúti balesetet szenvedett személyek száma is kevesebb volt a 2011. évinél, és valamennyi kimeneteli típusnál mérséklődött. A balesetekben 810-en könnyű, 256-an súlyos sérülést szenvedtek, 35-en életüket veszítették. Legnagyobb mértékben (tizedével) az elhunyt személyek száma csökkent. Az előző évhez viszonyítva az ittasan okozott balesetek száma nagymértékben – négytizedével – emelkedett, és a megyében történt közúti balesetek közel tizedét tette ki.

11. ábra

A közúti balesetek száma kimenetel szerint a megyében

Az év során bekövetkezett balesetek 92%-a a járművezetők hibájára volt visszavezethető. A vezetők által okozott balesetek mintegy harmada a sebesség nem megfelelő alkalmazása, negyede az elsőbbség meg nem adása, és ugyancsak negyede a szabálytalan irányváltás, haladás és kanyarodás miatt történt. A gyalogosok 47 közúti közlekedési balesetet okoztak, jellemzően az úttesten való szabálytalan áthaladás következtében.

Bűncselekmények

Hajdú-Bihar megyében 2012-ben 22 535 bűnesetet regisztráltak, 37%-kal kevesebbet, mint 2011-ben. (Országosan a megyeivel ellentétben 4,6%-kal emelkedett a számuk.) Az országban ismertté vált bűncselekmények 4,8%-a történt a megyében. Százezer lakosra 4188 jogsértés jutott, 552-vel kevesebb, mint országosan.

A megyei bűncselekmények kilenctizede négy típusba tartozott. Ezek közül a gazdasági bűncselekmények jelentős visszaesése elsősorban az előző évi magas bázisnak köszönhető. Figyelemre méltó a vagyon elleni esetek számának 14%-os csökkenése is. Közrend ellen és személyek ellen az egy évvel korábbinál ugyancsak kevesebb jogsértést követtek el. A legtöbb bűncselekmény (az összes hattizede) a vagyon ellen irányult. A közrend elleni bűnesetek a regisztrált bűncselekmények közel negyedét jelentették.

4. tábla

A regisztrált bűncselekmények száma kiemelt főcsoportok szerint, 2012

Megnevezés	Hajdú-Bihar megye		Ország összesen	
	száma	előző év = 100,0	száma	előző év = 100,0
Bűncselekmények összesen	22 535	63,3	472 015	104,6
Ebből: személy elleni	1 918	91,9	26 864	98,8
közrend elleni	5 163	92,7	134 526	125,0
vagyon elleni	13 363	86,0	259 514	101,3
gazdasági	923	8,4	23 954	73,8

Az év folyamán összesen 5737 Hajdú-Bihar megyei lakóhelyű bűnelkövető kilétére derült fény, mintegy kéttizeddel kevesebbre, mint 2011-ben. Így százezer lakosra 1066 regisztrált bűnelkövető jutott, 96-tal több, mint országosan. Az elkövetők nyolctizede férfi volt, hattizedük a 25–59 éves felnőttek közül került ki, és egyötödük alkohol, kábítószer és/vagy kábító hatású anyag hatása alatt cselekedett.

További információk, adatok (linkek):

[Részletes megyei adatok](#)

[stADAT-táblák](#)

[Módszertan](#)

Elérhetőségek:

Felelős szerkesztő: Malakucziné Póka Mária

További információ: Novák Géza

Telefon: (+36-52/529-809) geza.novak@ksh.hu

[Információs szolgálat](#), telefon: (+36-52/529-885, +36-52/529-829, +36-52/529-804)